

รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ
ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์
**The Model of Strategic Management to Development Educational
Institutions towards Excellence at Princess Chulabhorn
Science High School Buriram**

ศักดิ์ รุ่งแสง

โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

Sak Rungsang

Princess Chulabhorn's College Buriram

E-mail : sakrung@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ระยะที่ 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 32 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 73 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ระยะที่ 2 ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ระยะที่ 3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 32 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู จำนวน 73 คน และนักเรียน จำนวน 252 คน ระยะที่ 4 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 32 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบสอบถาม และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ มีองค์ประกอบ 5 ประกอบด้วย ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบโดยมีระบบและกลไกของการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และการกำกับติดตาม ประเมินผล ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การบริหารหลักสูตรและการวัดประเมินผล การบริหารจัดการกลุ่มสาระการเรียนรู้ การบริหารจัดการสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือ (2) ด้านครูผู้สอน ประกอบด้วย การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจ การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมให้ครูและ

* วันที่รับบทความ: 7 ธันวาคม 2564; วันที่แก้ไขบทความ 27 ธันวาคม 2564; วันที่ตอบรับบทความ: 29 ธันวาคม 2564

Received: December 7, 2021; Revised: December 27, 2021; Accepted: December 29, 2021

บุคลากรพัฒนาตนเอง และ (3) ด้านนักเรียน ประกอบด้วย การพัฒนาด้านวิชาการ การพัฒนาด้านร่างกาย และการพัฒนาด้านจิตใจ/คุณธรรม 4) การวัดและการประเมินผล และ 5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบ; การบริหารเชิงกลยุทธ์; โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

Abstracts

The objective of this research was to develop a strategic management model to develop educational institutions towards excellence at Princess Chulabhorn Science High School Buriram. The research procedures conducted in mixed methods consisted of 4 phases. The first phase 32 informants, 73 teachers and 9 experts. The second phase. 9 experts for evaluation of Model. The third phase the 32 informants, 73 teachers and 252 students. Research instruments were the semi-structured interview, questionnaire and evaluation form. The mean, standard deviation and priority need of index were to analyze data.

The research findings were summarized as follows: that The strategic management model to develop educational institutions towards excellence at Princess Chulabhorn Science High School Buriram consists of five components: 1) Principles 2) Objectives 3) Methods of operation of the model with systems and mechanisms of Strategic management consists of analysis of the environment. Strategy Putting Strategy into Action and supervision, monitoring, and evaluation consists of 3 areas of operation: (1) Management consists of course management and evaluation. Management of learning subject groups Management of media/learning resources that are conducive to teaching and learning and the promotion of cooperation networks; (2) teachers, consisting of raising awareness and motivation; teaching and learning process development and encouraging teachers and personnel to develop themselves; and (3) students, consisting of academic development. physical development and mental/moral development; 4) measurement and evaluation; and 5) conditions for applying the model. The overall evaluation of appropriateness and potentiality in applying the proposed model was all found at the highest level.

Keywords: Model; Strategic Management; Academies towards excellence; Princess Chulabhorn Science High School Buriram

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ รวมทั้งกระแสโลกาภิวัตน์ส่งผลให้องค์การต่าง ๆ ในสังคมต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะองค์กรทางด้านการศึกษาถือได้ว่าเป็นความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง และในขณะเดียวกันในสังคมยุคใหม่ก็ต้องการบุคคลที่มีการศึกษาและมีคุณภาพ รวมทั้งต้องการผู้บริหารการศึกษาที่มีสมรรถนะสูงที่สามารถบริหารสถานศึกษาเพื่อแข่งขันในเวทีโลกได้ (กมล รอดคล้าย. 2560 : ออนไลน์) การปฏิรูปโครงสร้างและระบบ

บริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการเป็นการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาครั้งใหญ่ของชาติโดยเฉพาะในระดับสถานศึกษา ซึ่งจากสภาพการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดไว้ในปัจจุบัน พบว่าสถานศึกษายังไม่สามารถปฏิบัติงานตามนโยบายให้บรรลุผลสำเร็จ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลจากการปฏิรูปการศึกษา ส่งผลให้ขีดความสามารถของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับนานาชาติ ในด้านการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ รวมทั้งด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีซึ่งอยู่ในระดับต่ำ และเมื่อเปรียบเทียบกับศักยภาพของคนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ก็ยังคงอยู่ในระดับต่ำกว่าในหลายประเทศ โดยดูจากผลประเมินคุณภาพการศึกษาไทยโดย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ทำหน้าที่เป็นศูนย์แห่งชาติ (National Center) ได้ดำเนินการจัดสอบเมื่อเดือนสิงหาคม 2561 โดยผลการประเมินของประเทศไทย นักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ย ด้านการอ่าน 393 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 487 คะแนน) คณิตศาสตร์ 419 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 489 คะแนน) วิทยาศาสตร์ 426 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 489 คะแนน) ซึ่งใน PISA 2018 เป็นการประเมินการอ่านเนื้อหาสาระที่มาจากทั้งแหล่งข้อมูลเดียวและหลายแหล่งข้อมูล อีกทั้งสื่อที่นักเรียนได้อ่านส่วนใหญ่อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ซึ่งสะท้อนถึงธรรมชาติของการอ่านที่เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์ของโลก และสอดคล้องกับการใช้ข้อมูลในชีวิตจริงของผู้คนทั่วโลก (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. 2563 : ออนไลน์)

การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีเทคนิคและวิธีการการบริหารต่าง ๆ ขึ้นมาหลายรูปแบบ เช่น การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-based management: SBM) การบริหารงานมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Results based management: RBM) การบริหารงาน โดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by objective: MB0) การบริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน (Situation objective strategy: sos) และการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic management) การนำแนวคิดและหลักการระบบคุณภาพระบบบริหารเหล่านี้มาใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา ต้องเลือกและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา จึงจะได้ผลและมีประสิทธิภาพมากที่สุด (ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. 2555 : 34-36) การใช้รูปแบบ แนวทางหรือระบบ และเทคนิคการบริหารงานที่หลากหลายในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จะเกิดขึ้นได้ต้องเน้นรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ (Strategic management) การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นระบบและแนวคิดด้านการบริหารเชิงคุณภาพ เป็นการบริหารศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินงานของผู้บริหารเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และบรรลุมิสชั่นขององค์กร ซึ่งการกำหนดแนวทางและทิศทางในการดำเนินงานนั้น จำเป็นจะต้องวิเคราะห์และประเมินปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดจากสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อกำหนดวิธีการทำงานให้สอดคล้องในแต่ละกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางขององค์กรที่จะสามารถบรรลุวิสัยทัศน์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ การบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วยกิจกรรมที่การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ (Strategic analysis) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic

planning) การนำกลยุทธ์ ไปปฏิบัติ (Strategic implementation) และการควบคุมและประเมินผลกลยุทธ์ (Strategic control and evaluation) (ณัฐพันธ์ เจริญนันท, 2552 : 67-75)

จากบทบาทหน้าที่และความสำคัญดังกล่าว ซึ่งเห็นว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของสถานศึกษานั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะนำไปสู่เป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนที่จัด ตั้งขึ้นเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์อัครราชกุมารี ทรงพระชนมายุครบ 3 รอบ โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ เป็นโรงเรียนที่มีวัตถุประสงค์พิเศษ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมด้านทรัพยากร (4 M) เป็นโรงเรียนที่มีระบบการคัดเลือกนักเรียน โดยเฉพาะ และจัดการศึกษาแบบโรงเรียนประจำ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตลอด 24 ชั่วโมง และเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนต่อห้อง 24 คน ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

วัตถุประสงค์การวิจัย

พัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัย เป็นรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) คณะกรรมการบริหารโรงเรียน จำนวน 32 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (IOC) 1.00 ทุกข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการทำบันทึกเชิงอุปสรรคคณะกรรมการบริหาร
โรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

4. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มมาเรียบ
เรียง จัดระเบียบข้อมูล จัดกลุ่มเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศและรูปแบบ
พัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

4.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5. เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น การบริหาร
จัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราช
วิทยาลัย บุรีรัมย์

1. ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ปีการศึกษา
2562 จำนวน 73 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง
(IOC) อยู่ระหว่าง .80 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของสภาพปัจจุบันอยู่ระหว่าง .26 - .68 และสภาพที่
พึงประสงค์อยู่ระหว่าง .28 - .73 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของสภาพปัจจุบันเท่ากับ .81 และสภาพที่
พึงประสงค์เท่ากับ .89

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

4. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำกับข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
กำหนดรหัส ให้คะแนน และบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การ
วิเคราะห์ความถี่ และร้อยละ สภาพปัจจุบันของการพัฒนา/สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาของพัฒนา
สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ใช้
การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นเพื่อจัดลำดับ
ความสำคัญของการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราช
วิทยาลัย บุรีรัมย์โดย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค และการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น

ขั้นตอนที่ 3 การสรุป วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ องค์ประกอบ แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ และรูปแบบของการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) จำนวน 2 คน กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ จำนวน 1 คน กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย จำนวน 6 คน รวมทั้งหมด 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม ได้ค่าความสอดคล้อง (IOC) 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการประสานกับผู้ทรงคุณวุฒิและทำบันทึกข้อความเพื่อเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมการสนทนากลุ่ม

4. การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดทำกับข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มมาเรียบเรียง จัดระเบียบข้อมูล จัดกลุ่มเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารกลยุทธ์พัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

4.2 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5. เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

ขั้นตอนที่ 1 การยกร่างรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ผู้วิจัยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในระยะที่ 1 จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ โดยการสนทนากลุ่มผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 32 คน และจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ และการสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับ องค์ประกอบ แผนงาน/กิจกรรม/โครงการ และรูปแบบของการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์นำมาออกแบบเป็นร่างรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ซึ่งมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ การ

ดำเนินงานของรูปแบบที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการ ครูผู้สอน และนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกลไกในการขับเคลื่อน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการประเมินกลยุทธ์ 4) การวัดและการประเมินผล และ 5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ผู้วิจัยมีการดำเนินการโดยใช้วิธีการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยมีการดำเนินการดังนี้

1. ผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ กลุ่มที่ 3 ผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย และกลุ่มที่ 4 อาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความรู้เชี่ยวชาญในด้านของการบริหารเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งหมด 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ค่าความสอดคล้อง (IOC) 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการทำบันทึกข้อความเพื่อเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ มาร่วมการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship)

4. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำกับข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ กำหนดรหัส ให้คะแนน และบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยเทียบเกณฑ์ Midpoint สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

การประเมินเพื่อวัดระดับความสำเร็จและความพึงพอใจของการดำเนินงานหลังจากการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

1. ประชากร ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มประชากรที่ใช้ในการประเมินการประเมินโดยแยกตามองค์ประกอบทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

1.1 ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้าฝ่าย/และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น จำนวน 31 คน

1.2 ด้านครูผู้สอน ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 73 คน

1.3 ด้านนักเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียน ม.1 – ม.6 จำนวน 719 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินระดับความสำเร็จของการดำเนินงานหลังจากการใช้รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ จำแนกตามองค์ประกอบการบริหารจัดการ ครูผู้สอน และนักเรียน ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม อยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการทำบันทึกข้อความขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูล จากรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้าฝ่ายงาน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระวิชา ครูผู้สอน และนักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล ตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบประเมิน กำหนดรหัสให้คะแนน และบันทึกข้อมูลในคอมพิวเตอร์

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารัตนราชวิทยาลัยบุรีรัมย์ โดยการประชุมระดมสมอง (Brainstorming)

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการประชุมระดมสมอง (Brainstorming) ประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารโรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 32 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมระดมสมอง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการประสานกับผู้ทรงคุณวุฒิและทำบันทึกข้อความเพื่อเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาร่วมการสนทนากลุ่ม

4. การจัดกระทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำกับข้อมูล นำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกการประชุมระดมสมอง

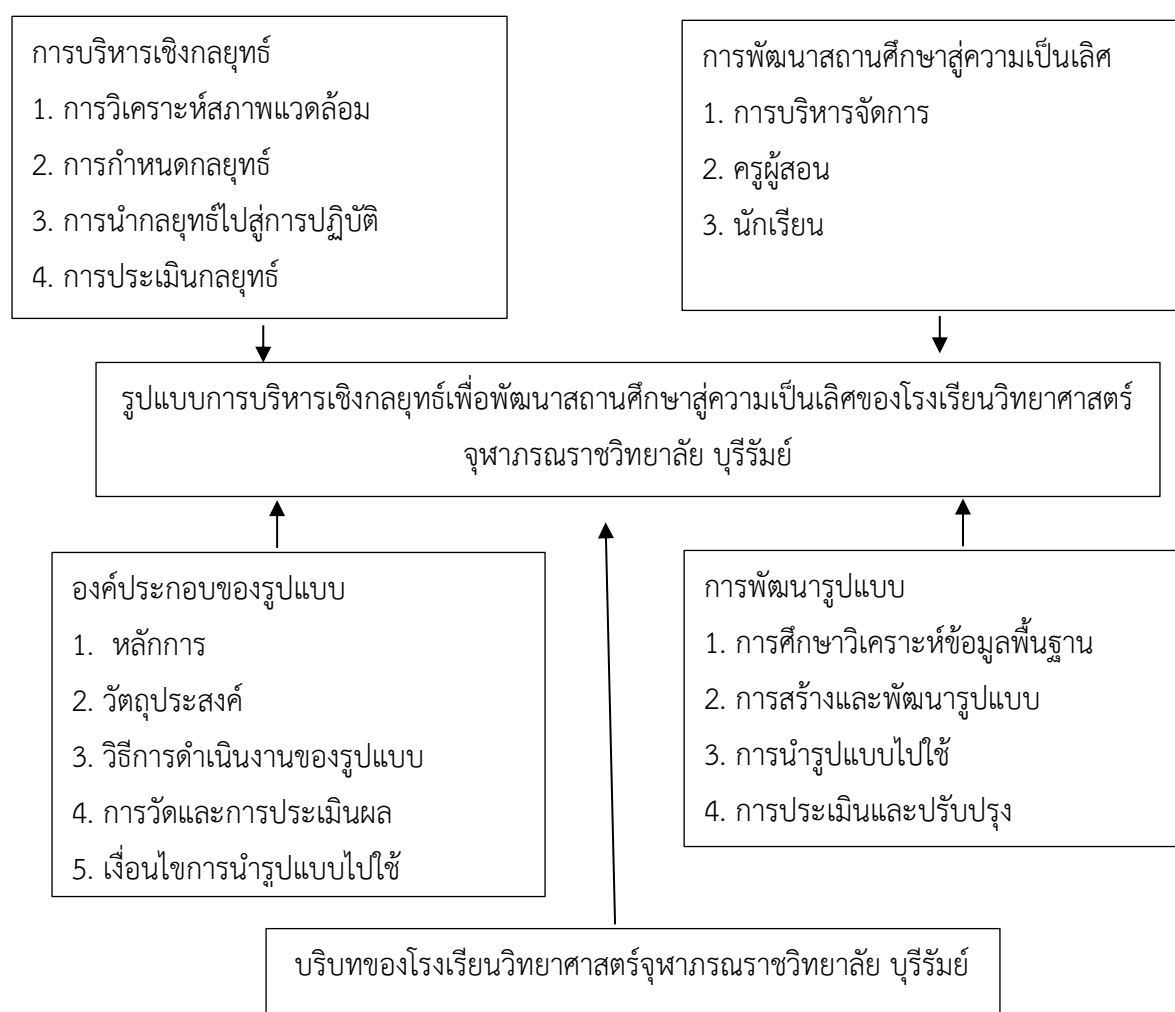
มาเรียบเรียง จัดระเบียบข้อมูล จัดกลุ่มเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการบริหารกลยุทธ์พัฒนาสถานศึกษาสู่
ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

5. เทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสังเคราะห์แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับ 1) การบริหารเชิงกลยุทธ์ ของสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2544 : 105-109) พิชิต เทพวรรณ (2554 : 62 - 67) และ Wheelen and Hunger (2012 : 234-238) ได้ 2) การพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของ เลิศ Singapore : Ministry of Ministration (2000: 28 - 36) กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 : 10-16) และ 3) องค์ประกอบของรูปแบบและการพัฒนารูปแบบของ Keeses (1997: 112-115) สมาน อัสวภูมิ (2549 : 57-68) อีระ รุญเจริญ (2550 : 54-57) เพื่อเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ในครั้งนี้ ดังรูปที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

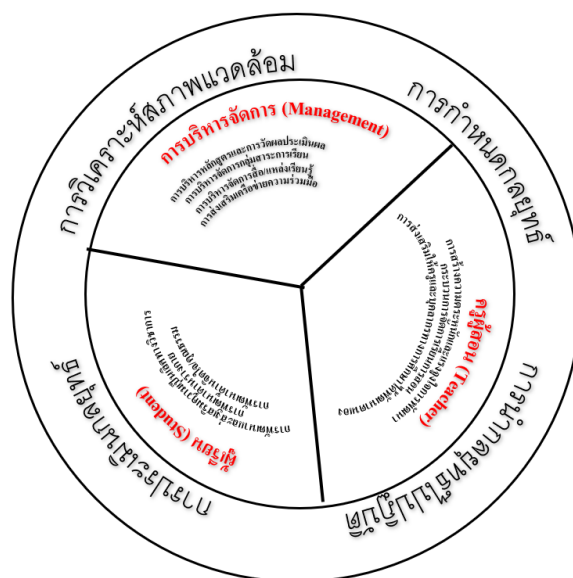
รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 4) การวัดและการประเมินผล และ 5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ โดยสรุปรายละเอียดตามองค์ประกอบได้ดังนี้

1. หลักการบริหารเพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ต้องมีการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ ครูผู้สอน และผู้เรียน

2. วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์สู่สถานศึกษาที่มีความเป็นเลิศ

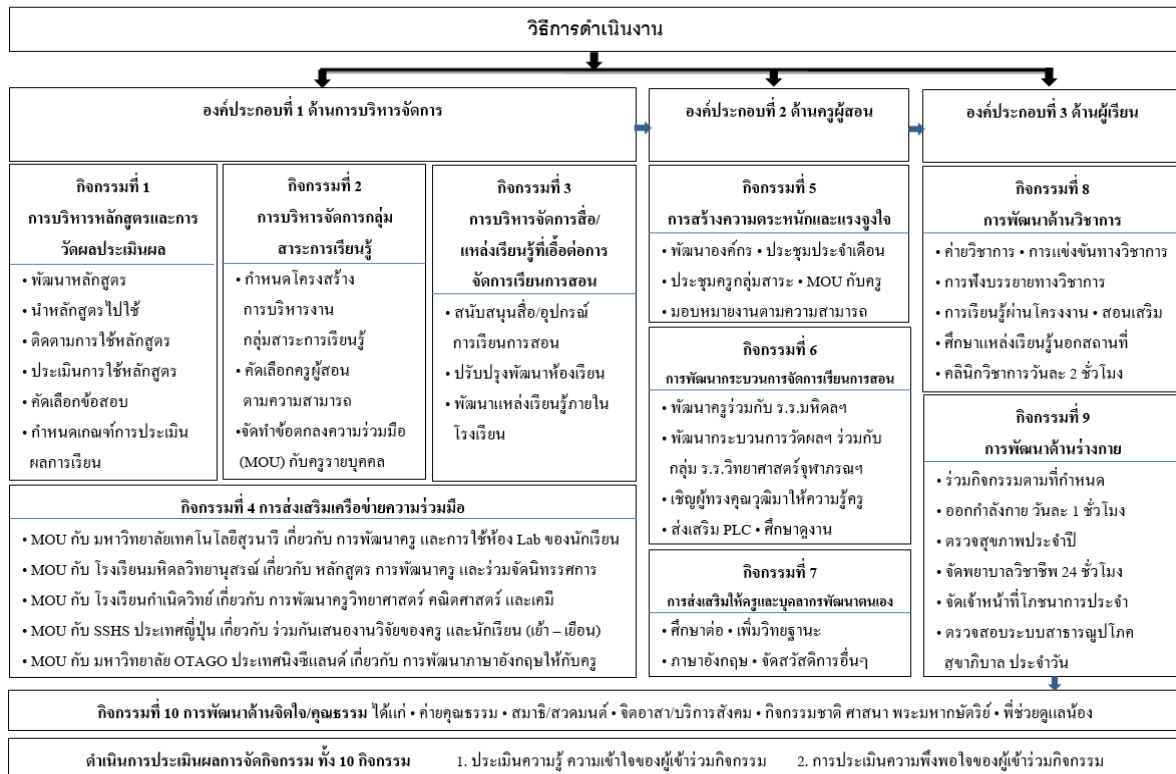
3. วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ

วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ

รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ การดำเนินงานของรูปแบบที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการ ครูผู้สอน และนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกลไกในการขับเคลื่อน ได้แก่ การ

วิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการประเมินกลยุทธ์

ภาพประกอบ วิธีการดำเนินงานของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย นูร์รีมย์

รายละเอียดขององค์ประกอบการทำงานตามรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนานักเรียนสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย นูร์รีมย์ ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการบริหารจัดการ เป็นการกำหนดแนวนโยบายการดำเนินงานในทางด้าน แผนงาน โครงการ กิจกรรม โดยใช้กระบวนการของการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และการกำกับติดตามประเมินผล โดยมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ 1) การบริหารหลักสูตรและการวัดประเมินผล 2) การบริหารจัดการกลุ่มสาระการเรียนรู้ 3) การบริหารจัดการสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน และ 4) การส่งเสริมเครือข่ายความร่วมมือ

องค์ประกอบที่ 2 ด้านครูผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้อง ส่งเสริมสนับสนุนครูผู้สอนโดยการกำหนดแนวนโยบายผ่านการดำเนินงานแผนงาน โครงการ กิจกรรมโดยใช้กระบวนการของการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และการกำกับติดตามประเมินผล โดยมีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ 1) การสร้างความตระหนักและแรงจูงใจ 2) การพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน และ 3) การส่งเสริมให้ครูและบุคลากรพัฒนาตนเอง

องค์ประกอบที่ 3 ด้านนักเรียน สถานศึกษาควรโดยการกำหนดแนวนโยบายผ่านการดำเนินงาน แผนงาน โครงการ กิจกรรมโดยใช้กระบวนการของการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย การวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ และการกำกับติดตามประเมินผล โดยมี กิจกรรมที่ต้องดำเนินการ ได้แก่ 1) การพัฒนาด้านวิชาการ 2) การพัฒนาด้านร่างกาย และ 3) การพัฒนาด้าน จิตใจ/คุณธรรม

4. การวัดและการประเมินผล

ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนานักเรียนสู่ ความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ โดยการประเมิน จากหลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบการดำเนินการงานการพัฒนาการบริหารจัดการเพื่อความ เป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์ การพัฒนาครูเพื่อความเป็นเลิศในการจัดการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์ และการ พัฒนา

5. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้

5.1 การบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการนำแนวคิด ขั้นตอนและ กระบวนการของการบริหารกลยุทธ์มาใช้เนื่องจากเป็นกลไกที่สำคัญในการที่จะใช้สำหรับการขับเคลื่อน การ บริหารจัดการ การพัฒนาครูผู้สอน เพื่อนักเรียนของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์มี ความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์

5.2 ครูผู้สอน ผู้บริหารต้องกระตุ้นและเสริมสร้างครูผู้สอนให้มีความตระหนักในการพัฒนา ศักยภาพของตนเองในสมรรถนะของการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมและพัฒนานักเรียนไปสู่ความเป็น เลิศทางด้านวิทยาศาสตร์

5.3 นักเรียน ต้องได้รับการส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาความรู้ ทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ จากผู้บริหารและครูผู้สอนผ่านการทำโครงการและกิจกรรม และต้องได้รับปลูกฝังและพัฒนาทางด้านจิตใจให้ เป็นผู้มีคุณธรรม

การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนา สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ พบว่า รูปแบบการบริหาร เชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬารณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ มี ความเหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากมากไปหา น้อย ได้แก่ เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ ระบบและกลไกหลักการ วัตถุประสงค์ และการวัดและประเมินผล ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากความเป็นไปได้ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ ระบบ และกลไก เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ การวัดและประเมินผล หลักการ และวัตถุประสงค์ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษารูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ 4) การวัดและการประเมินผล และ 5) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ ทั้งนี้ สอดคล้องกับแนวคิดของ Keeves (1997 : 112 - 115) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 1) ส่วนนำ ได้แก่ สภาพแวดล้อม หลักการแนวคิด วัตถุประสงค์ผลลัพธ์ ตลอดจนการรวบรวมปัญหา ซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญในการพัฒนาเป็นอันดับแรก นำไปสู่การทำนาย (Prediction) และการทดสอบ 2) การจัดร่างโครงสร้าง ต้องมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล (Causal Relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์นั้น ๆ ได้ 3) การนำไปทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลการนำไปใช้ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงานซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ การทดลองย้อนหลัง โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับ และการทดลองใช้ในปัจจุบัน 4) มีเงื่อนไข คือ มองเห็นภาพแห่งความสำเร็จ สอดคล้องกับแนวคิดของสมาน อัครภูมิ (2549 : 57 - 68) ได้กำหนดกรอบในการนำรูปแบบออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบในการพัฒนารูปแบบใด ๆ ก็ตาม ผู้ออกแบบรูปแบบต้องรู้ว่าจะออกแบบรูปแบบการดำเนินงานนี้ขึ้นมา เพื่อวัตถุประสงค์ใด ซึ่งโดยทั่วไป ก็มักจะพัฒนารูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลดีอย่างใดอย่างหนึ่ง 2) หลักการของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานของรูปแบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ออกแบบรูปแบบต้องกำหนดว่าจะออกแบบรูปแบบนั้น ๆ บนฐานคิดของหลักการใด 3) ระบบงานและกลไกของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักการและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ผู้พัฒนารูปแบบต้องออกแบบระบบงานของรูปแบบเพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงานของรูปแบบ เช่น การจัดโครงสร้างองค์การ การตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานต่าง ๆ และที่จำเป็นอื่น ๆ พร้อมกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกันของระบบเหล่านั้นเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่กำหนดไว้ 4) วิธีการดำเนินงานของรูปแบบโดยการกำหนดภารกิจหลัก กระบวนการวิธีการ กิจกรรม และอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ 5) แนวการประเมินรูปแบบ หมายถึง การกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบและการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่ารูปแบบ และการกำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบต่อเนื่องต่อไปได้ 6) คำอธิบายประกอบรูปแบบ หมายถึง การอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่นำมาใช้ในการออกแบบรูปแบบเพื่อสื่อความให้ตรงกันในการนำรูปแบบไปใช้ และ 7) ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ เนื่องจากรูปแบบทุกรูปแบบมีข้อจำกัดของตนเอง ดังนั้นผู้ออกแบบรูปแบบควรได้ระบุเงื่อนไขที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ และข้อควรระมัดระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นและสอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุญเจริญ (2550 : 54 - 57) ได้เสนอองค์ประกอบของรูปแบบไว้ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) ระบบและกลไกของรูปแบบ 4) วิธีการ

ดำเนินงานของรูปแบบ 5) แนวทางการประเมินผลรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขของรูปแบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพศวัต สารระอาวาส (2564 : 247) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทานขนาดเล็กสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย องค์ประกอบที่ 1 สภาพแวดล้อมภายนอก องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยป้อนเข้า องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความดีเด่นของสถานศึกษา มี 5 แนวทาง 2) ด้านการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ มี 10 แนวทาง 3) ด้านคุณภาพผู้เรียน มี 7 แนวทาง 4) ด้านการบริหารและจัดการศึกษา มี 12 แนวทาง 5) ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มี 7 แนวทาง องค์ประกอบที่ 4 ผลผลิต/ผลลัพธ์ องค์ประกอบ ที่ 5 ข้อมูลป้อนกลับ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ ส่วนที่ 4 การประเมินผล ส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของมิญช์มนัส วรณมรินทร์ สलगสิงห์ (2564 : 240) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) โครงสร้างและเนื้อหาของรูปแบบ 4) กระบวนการดำเนินงาน 5) แนวทางการวัดและประเมินรูปแบบ และ 6) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสวัสดิ์ วันภุงา (2564 : 192) ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 3การพัฒนารูปแบบการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ ส่วนที่ 3 แนวทางการนำไปใช้ส่วนที่ 4 การประเมินผล และส่วนที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จ

2. วิธีดำเนินงานของรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ การดำเนินงานของรูปแบบที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการ ครูผู้สอน และนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกลไกในการขับเคลื่อน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการประเมินกลยุทธ์ ทั้งนี้ เนื่องจากแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศ Singapore : Ministry of Ministration (2000 : 28 - 36) ได้กล่าวถึงรูปแบบโรงเรียนเป็นเลิศประเทศสิงคโปร์ (SEM) คือ รูปแบบการประเมินตนเองของโรงเรียนซึ่งได้บูรณาการ รูปแบบความเป็นเลิศที่ชื่อเสียงต่าง ๆ เช่น ด้านการบริหารและผลการปฏิบัติงาน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ด้านผลลัพธ์ของบุคลากร ผู้อำนวยการ

โรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความตระหนัก ในด้านประสิทธิภาพของนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ และด้านเป้าหมายนักเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาต้องออกแบบ กระบวนการ จัดการศึกษา การนำไปใช้ การบริหารจัดการศึกษาและระบบการทำงานของครูและบุคลากรตลอดจนด้าน คุณภาพของนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 24 - 32) ได้กล่าวถึง ความเป็นเลิศของโรงเรียนประเทศฮ่องกง มีประเด็นที่วัดความสำเร็จ ได้แก่ 1) การจัดการและการจัดองค์กร ประกอบด้วย การวางแผนและการบริการ การพัฒนาคณาจารย์สถานศึกษามีแผนและให้โอกาสคณาจารย์ใน การพัฒนา และมีระบบการประเมินคณาจารย์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพครู อย่างต่อเนื่อง การจัดการหลักสูตร การวางแผนและการจัดระบบของหลักสูตร : สถานศึกษามีหลักสูตรที่มี เป้าหมายที่แจ่มชัด มีความกว้าง ความลึก ความสมดุล มีประโยชน์มีความต่อเนื่องและเป็นกลุ่มก้อน มีระบบที่ มีประสิทธิภาพเพื่อให้คณาจารย์มีส่วนร่วมในการตรวจสอบหลักสูตร ติดตามและการพัฒนาหลักสูตร กิจกรรมเสริมหลักสูตร สถานศึกษาให้การสนับสนุนกิจกรรมเสริมหลักสูตรอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดกิจกรรม เสริมหลักสูตรที่มีความสมบูรณ์ สมดุล และครอบคลุม การพัฒนานักเรียนทุกด้าน สถานศึกษาได้วางแผน โปรแกรมเสริมหลักสูตรที่ดีและอย่างเพียงพอในด้านหน้าที่พลเมือง จริยธรรม ศิลธรรม เพศศึกษา และ สิ่งแวดล้อมศึกษา และ 2) การพัฒนาของนักเรียนการประเมินผลงานของสถานศึกษาที่ส่งเสริมระดับการ พัฒนาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะเป็นผลงานที่ใช้ในการพิจารณาว่า สถานศึกษานั้นได้ระบุ ระดับแผนพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ในพัฒนานักเรียน ความสามารถของสถานศึกษาในการกำหนดเป้าหมายที่ ทำได้ในสภาวะแวดล้อม การพัฒนาด้านจริยธรรมและศิลปธรรม ให้นักเรียนมีความประพฤติดี มีวินัยและ พฤติกรรมที่ดีมีความชื่นชอบในค่านิยมทางจริยธรรม ตระหนักในสภาพของสังคม การเมืองและ หน้าที่พลเมือง ให้บริการอย่างดีแก่สถานศึกษาและชุมชน มีความมีศักดิ์ศรีสูง มีแนวความคิดต่อตนเองในเชิงบวก และมีพลัง ในการต่อต้านสิ่งชั่วร้ายต่าง ๆ ของสังคม การพัฒนาทางด้านสติปัญญา นักเรียนสามารถเข้าถึงเป้าหมายทาง วิชาการการคิดอย่างมีเหตุผลและเป็นอิสระ มีทักษะการสืบค้นและการให้เหตุผล มีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาทางด้านอารมณ์ นักเรียนตระหนักในด้านสุขภาพเชิงบวกมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในด้านกิจกรรมกีฬา มีความตระหนักและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาร่างกายตลอดชีวิต สามารถเตรียมนักเรียนเพื่อการก้าวสู่ วยผู้ใหญ่ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคมและจิตใจ การพัฒนาทางด้านสังคม นักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนฝูง สามารถทำงานร่วมกันทำงานเป็นทีม และแบ่งปันความรับผิดชอบ ให้ความนับถือและยอมรับบุคคลอื่นมีความ ชื่นชอบในมรดกและวัฒนธรรมของตนเองและคนอื่น และสอดคล้องกับงานวิจัยของอร่าม วัฒนะ (2561 : 23) ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัด พบว่า องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วน จังหวัด ประกอบด้วย องค์ประกอบด้านการบริหารจัดการ การดำเนินงานในโรงเรียนโดยจัดหลักสูตร ความ เป็นเลิศที่เข้มข้น เพื่อส่งเสริมศักยภาพผู้เรียนรายบุคคล จัดหาผู้เชี่ยวชาญในด้านที่ต้องการ มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

แสวงหาความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการส่งเสริมความเป็นเลิศของผู้เรียนมีการสรรหาครูผู้สอนที่เก่งและมีคุณภาพ มีการสำรวจความต้องการเพื่อสร้างแรงจูงใจด้านความเป็นเลิศให้กับนักเรียน องค์กรประกอบด้านคุณภาพครูคุณภาพครู ครูมีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้ตามที่ดีมีแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมายชัดเจน สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ทันสมัย สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น มีความรู้ความเข้าใจหลักสูตรแกนกลางหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาความเป็นเลิศให้กับผู้เรียน มีเทคนิควิธีการนำพาเด็กสู่ความสำเร็จ ครูใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ทันสมัยหลากหลาย ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้ภูมิปัญญาและแหล่งเรียนรู้สามารถคัดเลือกสิ่งที่มีคุณภาพเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนมีเทคนิคการวัดผลประเมินผลนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนและมีความสามารถในการจัดกิจกรรมส่งเสริมความเป็นเลิศที่เป็นจุดเน้นของผู้เรียน องค์กรประกอบด้านเครือข่ายความร่วมมือเครือข่ายความร่วมมือ โรงเรียนบริหารงานโดยมีพัฒนาเครือข่ายการเรียนรู้ร่วมกับโรงเรียนอื่น มีกระบวนการ การทำงานที่เป็นระบบรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบสารสนเทศและมีการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบอย่างสม่ำเสมอ มีการพัฒนาคุณภาพโดยการเทียบเคียง (Benchmarking) กับโรงเรียนที่มีคุณภาพ มีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศครอบคลุมทุกด้าน สามารถเชื่อมโยงแบ่งปันกับหน่วยงานอื่นได้ โรงเรียนได้รับการสนับสนุนทรัพยากรจากทุกภาคส่วน มีการแสวงหาความร่วมมือกับเครือข่ายผู้ปกครอง สมาคมชมรมเพื่อสนับสนุนการศึกษา องค์กรประกอบด้านคุณภาพนักเรียนคุณภาพนักเรียน หมายถึง คุณลักษณะหรือเป้าหมายด้านนักเรียนที่เกิดจากการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศ ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับดีเยี่ยมนักเรียนมีผลการประเมินสมรรถนะทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับดีเยี่ยม มีความสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้ดีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สามารถนำเสนอผลงานของตนเองได้อย่างสร้างสรรค์มีผลการเปรียบเทียบการสอบเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยทุกปีการศึกษา มีการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานกับโรงเรียนในสังกัดและเขตบริการเดียวกัน

3. กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกลไกในการขับเคลื่อน ประกอบด้วยขั้นตอน 1) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม 2) การกำหนดกลยุทธ์ 3) การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และ 4) การประเมินกลยุทธ์ สอดคล้องกับแนวคิดของสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2544 : 105 - 109) ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ เป็นพื้นฐานของกระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าองค์กรจะประสบความสำเร็จตามที่ได้วางไว้ ขั้นตอนที่ 2 การประเมินทางเลือกเชิงกลยุทธ์ เป็นขั้นตอนหลังจากที่ได้วิเคราะห์เชิงกลยุทธ์แล้ว และขั้นตอนที่ 3 การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ภายหลังจากที่ได้มีการตัดสินใจในการกำหนดกลยุทธ์และทิศทางในการพัฒนาหรือที่เรียกว่า ทิศทางกลยุทธ์ ก็จะมาสู่ขั้นตอนของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติซึ่งเป็นขั้นตอนที่จะมีการวางแผนใช้ทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นด้านการเงิน การกำหนดบุคลากร หรือการสร้างโรงเรียนหรือเครือข่าย และ สอดคล้องกับแนวคิดของสำหรับ พิเชิต เทพวรรณ (2554 : 62 - 67) และ Wheelen and Hunger (2012 :

234-238) ได้กล่าวสอดคล้อง กันถึงกระบวนการการบริหารเชิงกลยุทธ์ ประกอบด้วย 1) การตรวจสอบสภาพแวดล้อม (Environmental Scanning) กระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ ที่เริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์การ เพื่อนำข้อมูลไปยังบุคคลภายในองค์การได้รับทราบ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อระบุปัจจัยเชิงกลยุทธ์ซึ่งเป็นตัวกำหนดอนาคตขององค์การ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมจะใช้วิธีการของ SWOT Analysis เพื่อค้นหา จุดแข็งหรือจุดเด่น (Strengths : S) จุดอ่อน (Weaknesses : W) โอกาส (Opportunities : O) และอุปสรรค (Threats : T) 2) การจัดทำกลยุทธ์ (Strategy Formulation) เป็นการจัดทำแผนระยะยาว (Long – term Plans) โดยในการจัดทำกลยุทธ์ ประกอบด้วย การกำหนดภารกิจ (Mission) ขององค์กร วัตถุประสงค์ (Objectives) กลยุทธ์ (Strategy) และนโยบาย (Policies) ในการปฏิบัติ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ (Strategy Implementation) เช่นกระบวนการในการนำกลยุทธ์และ นโยบายที่กำหนดไว้ไปสู่การปฏิบัติ ด้วยการจัดทำโปรแกรม (Programs) งบประมาณ (Budgets) และวิธีการดำเนินงาน (Procedures) และ 4) การประเมินผลและการควบคุมกลยุทธ์ (Strategy Evaluation and Control) เป็นการตรวจสอบกิจกรรมและผลการปฏิบัติงานทั้งหมดขององค์การ เพื่อเปรียบเทียบกับผลการปฏิบัติงานจริง (Actual Performance) กับผลการดำเนินงานที่ได้วางไว้ (Desired Performance) บรรลุผลตามเป้าหมาย หรือไม่ทั้งนี้เพื่อจะสามารถนำข้อมูลที่ได้รับการประเมินไปแก้ไข ปรับปรุงและหาทางแก้ปัญหาต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาภรณราชวิทยาลัย บุรีรัมย์ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของรูปแบบ ได้แก่ การบริหารจัดการ ครูผู้สอน และนักเรียน โดยใช้กระบวนการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นกลไกในการขับเคลื่อน ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการประเมินกลยุทธ์ และสร้างความเข้าใจร่วมกันกับผู้ส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อให้การนำรูปแบบไปใช้มีประสิทธิภาพมากที่สุด
2. ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้การบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในการนำแนวคิด ขั้นตอนและกระบวนการของการบริหารกลยุทธ์ ผู้บริหารต้องกระตุ้นและเสริมสร้างครูผู้สอนให้มีความตระหนักในการพัฒนาศักยภาพของตนเองในสมรรถนะของการจัดการเรียนการสอนที่จะส่งเสริมและพัฒนานักเรียนไปสู่ความเป็นเลิศทางด้านวิทยาศาสตร์ และส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาความรู้ ทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์จากผู้บริหารและครูผู้สอน

ผ่านการทำโครงการและกิจกรรม และต้องได้รับปลูกฝังและพัฒนาทางด้านจิตใจให้เป็นผู้ที่มีคุณธรรมเพื่อให้การนำรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์สำหรับโรงเรียนที่จัดการศึกษาร่วมกันไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัดนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของสถานศึกษาในสังกัดเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารเพื่อส่งเสริมเป็นเลิศทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนโรงเรียนวิทยาศาสตร์จุฬาราชวิทยาลัย บุรีรัมย์

เอกสารอ้างอิง

กมล รอดคล้าย. (2560). บทบาทการศึกษากับการก้าวสู่ยุคประเทศไทย 4.0. เอกสารทางวิชาการ. ออนไลน์.

สืบค้นเมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2561. แหล่งที่มา: <http://www.bsru.ac.th/identity/archives/2685>.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติเพื่อองค์กรที่เป็นเลิศ*. กรุงเทพมหานคร: อีโนกราฟฟิค.

ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2552). *ยอดกลยุทธ์การบริหารสำหรับองค์กรยุคใหม่*. กรุงเทพมหานคร: เอ็กสเปอร์เน็ท.

ทิพวรรณ หล่อสุวรรณรัตน์. (2555). *ทฤษฎีองค์การสมัยใหม่*. กรุงเทพมหานคร: แชนไพร์ปริ้นติ้ง.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *การบรรยายรายวิชาสัมมนาการบริหารการศึกษาเรื่อง "รูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบ"*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

พศวัต สาระอวาส. (2564). *การพัฒนาแบบการบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนพระราชทานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พิชิต เทพวรรณ. (2554). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์เชิงกลยุทธ์: แนวคิดและกลยุทธ์เพื่อความสำเร็จได้เปรียบทางการแข่งขัน*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท วี.พรินท์ (1991) จำกัด.

มิญช์มนัส วรรณมหินทร์ สलगสิงห์. (2564). *การพัฒนาแบบการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2563). ผลการประเมิน PISA 2018: นักเรียนไทยวัย 15 ปี รู้และทำอะไรได้บ้าง. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2563. แหล่งที่มา: <https://pisathailand.ipst.ac.th/issue-2019-48/>
- สมชาย ภาณุสนธิ์วัฒน์. (2544). การบริหารเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.
- สมาน อัสวภูมิ. (2549). การศึกษาและสังเคราะห์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาและสถานศึกษาเครือข่ายของผู้บริหารสถานศึกษาด้านแบบ รุ่นที่ 1. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
- สวัสดิ์ วันงูา. (2564). การพัฒนารูปแบบการใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). โรงเรียนรางวัลความเป็นเลิศของครูและโรงเรียน ประเทศฮ่องกง. The Outstanding Teachers and School Awards: HK. (Consultation Document).
- อร่าม วัฒนะ. (2561). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด. วิทยานิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- Keeves, J.P. (1997). *Models and model building*. In Keeves, J.P. (ed.). Educational research, methodology and measurement: An International Handbook. 2nd ed., Oxford: Pergamon Press.
- Singapore. Ministry of Education. (2000). *The school excellence model: A guide Singapore*. Singapore: The School Appraisal Branch, Schools Division, Ministry of Education.
- Wheelen, T. L., & Hunger, D. J. (2012). Strategic competency and measured performance outcomes. *Journal of Workplace Learning*, 10 (5), 219-231.